

A Pécsi Ítéltábla a Világi Ügyvédi iroda által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása, kapacitásdíj visszatérítése, nominálási pótdíj, aukciós díj megfizetése és jogcím átruházási díj visszatérítése iránt indított perében a ... Törvényszék 2018. október hó 30. napján kelt .../8/II. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

### **í t é l e t e t:**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 500.000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **I n d o k o l á s**

Felperes módosított keresetében 19.894.586 forint kapacitásdíj visszatérítés, 2.139.485.127 forint nominálási pótdíj, 14.675.082 forint aukciós díj és 21.039.017 forint jogcím átvezetési díj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az elsőfokú bíróság .../36. számú részítéletével megállapította, hogy a felek között 2013. május hó 31. napján létrejött .... szerződésszámú, jogcím átvezetési szolgáltatás igénybevételére vonatkozó szerződésnek a szolgáltatás díját megállapító 3. pont (2) bekezdésének azon rendelkezése, hogy „ezen rendelet hatálybalépéséig jelen szerződés I. számú melléklete szerinti díjak kerülnek felszámításra”, valamint az ehhez kapcsolódó I. számú melléklet 1. pontja érvénytelen. Kötelezte az alperest, hogy fizessen vissza a felperesnek 21.039.017,- forint jogcím átvezetési szolgáltatási díjat, és ennek a részítéletben részletezett kamatait. A felperes 2.139.485.127,- forint nominálási pótdíj és járulékai, valamint 14.675.082,- forint aukciós díj és járulékai visszafizetése iránti keresetét elutasította.

A ..... Ítéltábla .../5. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét a 2.139.485.127,- (kettőmilliárd-százharminckilencmillió-négyszáznolcvanötezer-százhuszonhét) forint és járulékai nominálási pótdíj, és a 14.675.082,- (tizennégymillió-hatszázhetvenötezer-nyolcvankettő) forint aukciós díj és járulékai megfizetése iránti kereseteket elutasító részében helybenhagyta.

A Kúria .... számú részítéletével a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta.

A ..... Ítélet tábla a .../5. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét a 2013. május hó 31. napján létrejött jogcím-átvezetési szolgáltatás igénybevételére vonatkozó szerződésnek a szolgáltatás díját megállapító 3. pont (2) bekezdése, valamint I. számú melléklet 1.) pontja érvénytelenségét megállapító részében, és az alperest 21.039.017 (huszonegymillió-harminckilencezer-tizenhét) forint és az elsőfokú részítéletben részletezett kamatai megfizetésére kötelező részében helybenhagyta.

A Kúria .... számú végzésével az alperes felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.

A felperes a - jogerősen még elbírált - kapacitásdíj visszatérítése iránt előterjesztett keresetét arra alapította, hogy az alperes a felek között létrejött kapacitáslekötési szerződést megszegte, ezért a 31/2009.(VI.25.) KHEM rendelet 3. melléklet 1.1.3. pontja és az 1/2013. MEKH rendelet 10.§ (4) bekezdése alapján díj visszatérítésére köteles. Hivatkozott arra, hogy az alperes által karbantartás címén végzett kapacitáscsökkentéssel járó munkák nem feleltek meg a 2008. évi XL. törvény (Get.), a Get.Vhr. és ÜKSZ előírásainak. Kiemelte, hogy a perbeli követelések kapcsán meg nem szakítható kapacitásokat vásárolt, alperes a kapacitások használatát egyoldalúan korlátozta, a felek közötti szerződéseket felróhatóan megszegte. A díjvisszatérítés másodlagos jogalapjaként hibás teljesítésre hivatkozott, árleszállítási igényt érvényesített a régi Ptk.306.§ (1) bekezdés b) pontja alapján, harmadlagosan jogalapként a régi Ptk.361.§ (1) bekezdését jelölte meg.

Alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult hivatkozással arra, hogy a kapacitás csökkentésével járó, előre bejelentett, tervszerű karbantartásokat végzett, mely esetben kapacitásdíj visszatérítésnek nincs helye. Utalt arra, hogy felperes a csökkentett, rendelkezésre álló kapacitást sem vette igénybe.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a kapacitásdíj visszatérítése iránt előterjesztett keresetet elutasította. Megállapította, hogy alperes a Get.78.§-a szerint nem szüneteltette a gázszolgáltatást, nem a Get.Vhr.94.§-a szerinti gázszünettel járó tevékenységet folytatott, gázszünetre, leállásra, kapacitás megszakítására nem került sor. Kiemelte, hogy a tervezett munkák idejét az alperes előzetesen, a munkakezdés időpontja előtt három hónapnál hosszabb idővel közzétette, az osztrák oldali GCA leállás kivételével, amikor az osztrák részről történt értesítést követően történt meg a közzététel. Kifejtette, hogy a tarifarendeletekben, a 31/2009.(VI.25.) KHEM rendelet 3. melléklet 1.1.3. pontja, 1/2013.MEKH rendelet 10.§ (4) bekezdésében foglalt feltételek hiányában az alperest kapacitásdíj visszafizetési kötelezettség nem terheli, mivel nem került sor a földgázellátás szüneteltetésére és a Get.3.§ 65. pontja szerinti üzemzavar sem következett be, csupán a kapacitás csökkentése, korlátozása történt. Utalt arra, hogy az alperes által végzett perbeli munkák többsége az ÜKSZ 6.6.2. g) pontja szerint minősülő tervszerű megelőző karbantartás volt, nem alkalmazható ezért az ÜKSZ 6.6.2.i) pontjának nem biztosított kapacitás pótdíjára vonatkozó rendelkezése, mivel tervezett és megfelelően közzétett munkavégzések voltak.

A hibás teljesítés körében a Ptk.305/A.§ (1) bekezdésére figyelemmel kiemelte, hogy az A/2/1. számú táblázatban foglalt kivétellel a szerződéseket, szerződésmódosításokat a felperes a munkák meghirdetése előtt kötötte meg, annak tudatában, hogy az alperes munkát fog végezni, amely kapacitáscsökkentéssel jár. Értékelte négy szerződés esetében, hogy kapacitáscsökkentés után rendelkezésre álló kapacitást a felperes értékesítette a másodlagos piacon, az értékesítés során az eladási ár meghatározásakor lehetősége volt az ezekre a napokra eső kapacitásdíj összegének az érvényesítésére a vevővel szemben. Utalt arra, hogy a felperes nem is bizonyította, hogy a

másodlagos kereskedelemben értékesített mennyiségen túlmenően egyáltalán lett volna és milyen mértékű nominálási szándéka, és ha nominált volna, abból mennyit használt volna fel, figyelemmel arra, hogy a többi gáznap esetében is maradt fel nem használt kapacitása. Hivatkozott arra, hogy a nominált mennyiségeket az alperes teljesítette. Értékelte hat szerződés esetében, hogy felperes a csökkentett kapacitást sem vette igénybe, anyagi hátrány nem érte. Megállapította, hogy az osztrák GCA leállás miatti kapacitáscsökkentés az alperes érdekkörén kívülálló, harmadik fél miatt bekövetkezett ok miatt merült fel, amelyre alperesnek ráhatása nem volt, felróhatóság nem terheli.

A harmadlagos jogcím tekintetében álláspontja az volt, hogy a felek közötti szerződéses jogviszony a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását kizárja.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra, újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy az alperesnek a Get.Vhr.94.§ (1) bekezdése alapján arra van jogosultsága, hogy évente egy alkalommal legfeljebb 48 óra időtartamban gázzsűnettel járó karbantartást végezzen gázátadó állomáson, betáplálási ponton, ezek a feltételek azonban nem teljesültek, alperes a kapacitást csökkentette. Kiemelte, hogy az alperes évente több alkalommal, 48 órát meghaladó időtartamban, gázzsűnettel nem járó - több esetben karbantartásnak nem minősülő - munkát végzett, és ennek időtartamára a kapacitást csökkentette, a meg nem szakítható kapacitásra vonatkozó szerződéses kötelezettségét megszegte. Álláspontja szerint a nem nominált kapacitásnak nincs jelentősége, mert az alperes tette lehetetlenné informatikailag a teljes kapacitás nominálását. Hivatkozott arra, hogy az ÜKSZ nem jogszabály, nem állhat ellentétben a jogszabály rendelkezéseivel. Hangsúlyozta, hogy az 1.-5. pontban részletezett munkavégzések idején hatályos ÁSZF szerint a kapacitáscsökkentésre nem volt lehetőség. Álláspontja szerint a Get.Vhr.94.§ (1) bekezdés b) pontjának 2016. november hó 21. napjával történt módosítása jogi érvelését alátámasztja.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai alapján az alábbiakkal kiegészíti:

A felek között létrejött szerződések, szerződésmódosítások 2. pontja szerint a szerződésekben nem szabályozott kérdésekben az ÜKSZ-t, az alperes MEH által jóváhagyott üzletszabályzatát és a szerződések mellékletét képező ÁSZF-t kell alkalmazni.

Az így kiegészített tényállásra figyelemmel egyetért a másodfokú bíróság azzal, hogy a felperes az általa megjelölt tényalapon és jogcímenek a kapacitásdíj visszatérítésére nem jogosult, a másodfokú bíróság azonban az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását az alábbiak szerint módosítja és egészíti ki:

A felperes keresetének jogcímenként elsődlegesen a 31/2009. (VI.25.) KHEM. rendelet 3. melléklet 1.1.3.pontjára (I. számú tarifarendelet), 1/2013 (VII.11.) MEKH rendelet 10. § (4) bekezdésére (II. számú tarifarendelet), másodlagosan a régi Ptk. 306 §-ára, harmadlagosan a régi Ptk. 361. § (1) bekezdésére hivatkozott és a kapacitásdíj visszatérítését kérte. Kereseti tényállítása a kapacitás - szerződésbe ütköző módon történő - csökkentése, korlátozása volt.

Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy az I. és II. számú Tarifarendelemben írt feltételek hiányában nem áll fenn alperesnek e jogszabályhely alapján kapacitási díj visszatérítési kötelezettsége. A Tarifarendeletek a földgázellátás szünetelése esetére rendelkeznek úgy, hogy a szállítási kapacitási díj arányos részét nem kell megfizetni. A földgázellátás szünetelésére azonban felek egyező előadása szerint nem került sor, az alperes a kapacitást csökkentette, de nem szüneteltette a gázellátást, ezért a Tarifarendelethez a felperes a kapacitásdíj visszatérítése iránti keresete jogalapjaként eredményesen nem hivatkozhat.

A régi Ptk.306.§-ára alapított keresettel összefüggésben a másodfokú bíróság álláspontja a következő:

A régi Ptk. 200. § (1) bekezdése szerint a felek a szerződés tartalmát szabadon állapíthatják meg, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. A szerződéses szabadság elve a szerződéskötési szabadságban fejeződik ki, és abban is, hogy a régi Ptk. szerződésekre vonatkozó szabályai szerződéspótló, diszpozitív jellegűek. A felek tehát ezektől a szabályoktól eltérhetnek, és olyan kérdésekben is megállapodhatnak, amelyek a régi Ptk.-ban nincsenek szabályozva (Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényhez [www.ujjogtar.hu](http://www.ujjogtar.hu)). A régi Ptk. szerződésekre vonatkozó szabályai ezért általában csak akkor alkalmazhatóak, ha a felek eltérően nem állapodtak meg, vagy ha a Ptk.-hoz képest speciális törvényi rendelkezés az adott szerződéstípust kifejezetten nem szabályozza és eltérő rendelkezést nem tartalmaz.

A felek között létrejött kapacitáslekötési szerződés szabályait a 2008. évi XL. tv. (Get.) és a 19/2009. (I.30.) Kormányrendelet (Get. Vhr.), a kapcsolódó fizetési feltételeket az I. és II. számú Tarifarendeletek tartalmazzák. Alperesnek a gázellátás korlátozására lehetősége volt a Get. Vhr. 79. §-ban foglalt rendelkezésre figyelemmel azzal, hogy korlátozás esetére a kapacitáslekötési és kereskedelmi szerződésnek a korlátozás során alkalmazandó eljárási rendről rendelkeznie kell. A felek között létrejött szerződések 2. pontja szerint a szerződésekben nem szabályozott kérdésekben az ÜKSZ-t, az alperes MEH által jóváhagyott üzletszabályzatát és a szerződések mellékletét képező ÁSZF-t kell alkalmazni, ezért e rendelkezések - így - az ÜKSZ 8.4.1. pontja, ÜKSZ 6.6.2.h. és 6.6.2.i. pontja alapján - kellett eldönteni, hogy a régi Ptk.-nak a hibás teljesítésre vonatkozó rendelkezéseire a felperes alapíthat-e igényt.

A ... Szabályzata (ÜKSZ) 8.4.1. pontja szerint a földgázszállító a nem megszakítható kapacitás lekötések mértékéig megszakítás és korlátozásmentes földgázszállítás biztosítására vállal kötelezettséget a források rendelkezésre állása esetén, kivéve a 6.6., a 9.2.4., a 11, illetve 12. pontokban megadott tervezett karbantartás, üzemzavar és válsághelyzet eseteket. A földgázszállító szolgáltatása az e rendelkezéseknek való megfelelés esetén minősül hibátlan, szerződésszerű szolgáltatásnak.

Az ÜKSZ 6.6.2.a. pontja szerint a földgázszállító évente köteles az általa üzemeltetett földgázszállító vezetékekre a földgázelosztókkal és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel előzetesen egyeztetett leállási terv figyelembevételével karbantartási tervet készíteni, amelynek a következő fő elemeket kell tartalmaznia:

- a földgázszállító vezetékek rendszer tisztítási ütemtervet
- a földgázszállító vezetékek és tartozékainak karbantartási és ellenőrzési tervet
- a kompresszor állomások karbantartási és ellenőrzési tervet.

A 6.6.2.b. pont értelmében a földgázszállító jogosult olyan az együttműködő földgázrendszer üzemképességének megőrzése érdekében folytatott karbantartás elvégzésére, amely a földgázszállító szolgáltatás leállításának eredményeként a gázátadó állomás szekunder oldalán évente egy alkalommal, a VHR vonatkozó bekezdése alapján meghatározott gázátadói áramszünetet eredményezhet.

A 6.6.2.c. pontja értelmében, amennyiben egy rendszerhasználó egyedi műszaki megoldás (pl.: provizórium) alkalmazásával lehetővé kívánja tenni a karbantartás gázszüneteltetés nélküli elvégzését és azt 10 nappal a munka megkezdése előtt írásban jelzi, a földgázszállítóval egyeztetett módon megteheti, de a megoldás kiépítésének többletköltsége a rendszerhasználót terheli.

A 6.6.2.d. pont értelmében azon karbantartási műveleteket, amelyek a földgázszállító vezetékkapacitását ideiglenesen csökkentik, a földgázszállító annak jóváhagyását követően internetes honlapján köteles közzétenni, megadva időtartamát és időpontját.

Az 6.6.2.e. pont értelmében a földgázszállító jogosult a közzétett leállási időpontok megváltoztatására, de a változást és az új időpontot a rendszerirányítóval, az érintett rendszerek üzemeltetőjével egyeztetnie kell a VHR vonatkozó bekezdései alapján, valamint a rendszerhasználókat tájékoztatni kell jelen Szabályzat 6.6.1.b. pont szerint.

Az 6.6.2.f. pont értelmében a földgázszállító a rendszerirányító jóváhagyását követően jogosult a közzétett leállási időpontok törlésére a VHR vonatkozó bekezdése alapján a leállás tervezett időpontja előtt.

A 6.6.2.g. pont szerint a földgázszállítási kapacitások csökkenésével / leállással járó tervszerű megelőző karbantartási munkálatokról a rendszerirányítónak a következő adatokat kell közzétenni a VHR vonatkozó bekezdése alapján:

- munka azonosító kódja
- az érintett gazipari objektum kódja
- a földgázszállítási gázszünet kezdete
- a földgázszállítási gázszünet vége
- az érintett földgázelosztó / közvetlen távvezetéki felhasználó kódja.

A 6.6.2.h. pont értelmében a földgázszállító rendszert érintő tervszerű megelőző karbantartásnak nem minősülő, gázszünettel járó munka felmerüléséről:

- ha a földgázszállító saját érdekből végzi a munkát, akkor egyeztet a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel a GET vonatkozó bekezdése alapján, amint annak ténye ismertté válik, de legalább 15 nappal korábban,
- ha harmadik fél kezdeményezi a munka elvégzését, a kezdeményező köteles az érintettek hozzájáruló nyilatkozatait a földgázszállító részére bemutatni a munkák megkezdése előtt legalább 20 nappal korábban. A hozzájáruló nyilatkozatok mielőbbi beszerzésének érdekében a földgázszállító az érintett felek között egyeztetést kezdeményezhet.

A 6.6.2.i. pontja értelmében a h. pontba nem sorolható, nem tervezett, illetve a g. pontnak megfelelően nem közzétett, de a földgázszállító rendszer kapacitásának csökkenésével járó karbantartás miatt a rendszerhasználók számára le nem szállított gázmennyiség után a földgázszállító a 2. melléklet szerinti nominálási eltérési díjat és a nem biztosított kapacításra a tarifarendeletben meghatározott pótdíjat köteles megfizetni.

Az idézett rendelkezésekből következően a tervezett, megfelelően közzétett karbantartási munkálatok miatt bekövetkezett kapacitáscsökkentés, valamint a 6.6.2.h. pontba sorolt (karbantartásnak nem minősülő) munkák miatti kapacitáscsökkentés az ÜKSZ 8.4.1. pontja értelmében nem minősül hibás teljesítésnek, mert ezek az esetek kivételt jelentenek a folyamatos és megszakításmentes gázszolgáltatási kötelezettség alól.

A fenti körön kívül eső - h. pontba nem sorolható, nem tervezett, illetve a g. pontnak megfelelően nem közzétett, de a földgázszállító rendszer kapacitásának csökkenésével járó munkák miatti - kapacitáscsökkentés az ÜKSZ 6.6.2.i. pontja értelmében pótdíj fizetési kötelezettséget eredményez. A felek által a szerződés tartalmaként elfogadott ÜKSZ 6.6.2.i.pontja tehát a Ptk.-nak a hibás teljesítésre vonatkozó szabályaitól eltérő rendelkezést tartalmaz, mely rendelkezés a régi Ptk. árleszállításra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását kizárja, a hibás teljesítés miatt megbomlott egyensúly helyreállítására a pótdíj a szerződésben kikötött eszköz, és nem az árleszállítás. Mellőzi ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásából a hibás teljesítésre vonatkozó okfejtést.

A fentiek okán nincs jelentősége ezért a perben annak, hogy az alperes által elvégzett munkák ténylegesen karbantartásnak minősülnek-e vagy sem, mert a tervezett és megfelelően közzétett munkák idejére a kapacitáscsökkentés nem minősül hibás teljesítésnek, az e körön kívül eső munkákhoz pedig pótdíjfizetési kötelezettség kapcsolódik, ilyen igényt azonban a felperes a perben nem érvényesített. Mellőzi ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásából a karbantartás fogalmára, tartalmára vonatkozó megállapításokat (14. oldal 4.,5.,6.,7.,8.,9. bekezdések, 15. oldal, 16. oldal, 17. oldal 1.,2., 3. bekezdések).

Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a felperes az alperes rovására jogalap nélkül nem gazdagodott, ezért a kapacitásdíj visszatérítését a Ptk.361.§-a alapján sem igényelheti. Az alperes az aukción vásárolt kapacitás szerződésben rögzített díját fizette meg, a szerződésnek megfelelő díj beszédésével az alperes jogalap nélküli gazdagodása fel sem merülhet. A kapacitásdíj átalány jellegű díj, ezt mutatja az a tény is, hogy havi, illetve éves díjként került kikötésre, és a felperes az esetek jó részében már a szerződéskötéskor tudta, hogy a karbantartási munkák miatt a lekötött kapacitás egy részét nem tudja igénybe venni, a díjat azonban meg kell fizetnie, visszatérítésre pedig csak a jogszabályban, illetve a szerződésben meghatározott esetekben tarthat igényt. A visszatérítés jogszabályi feltételei nem következtek be, az alperes ezért a beszédett díjjal jogalap nélkül nem gazdagodott, annak beszédésére és megtartására számára a szerződés rendelkezései teremtetek jogalapot.

Mindennek alapján fenti módosított indokolással a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése alaptalan volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült, 19.894.586 forint pertárgyérték alapulvételeivel, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése alapján számított másodfokú perköltsége megfizetésére, a felperes felmerült költségeit pervesztessége folytán maga viseli.

écs, 2019. február 19.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró

